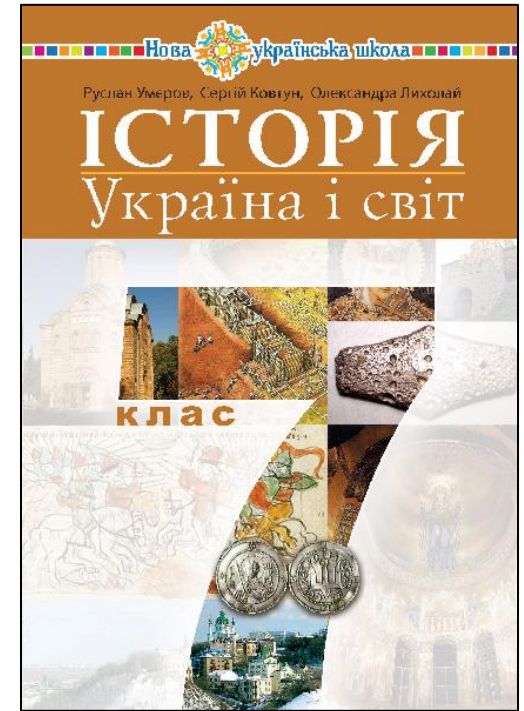
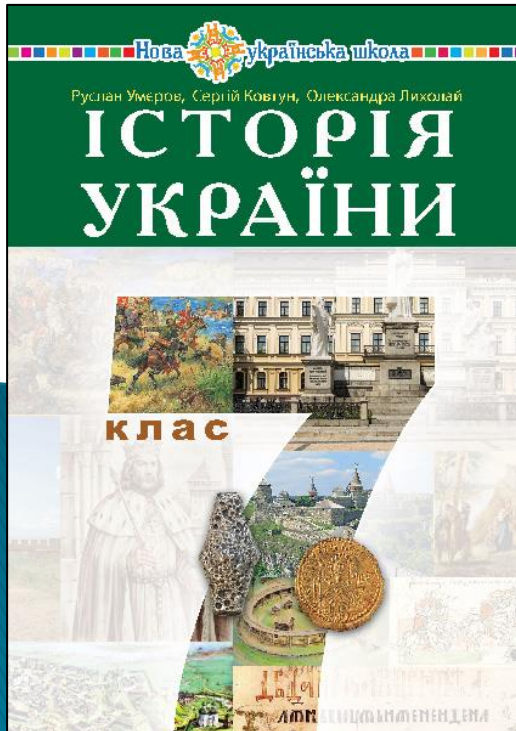

Історія: Україна і світ

Історія України

Всесвітня історія

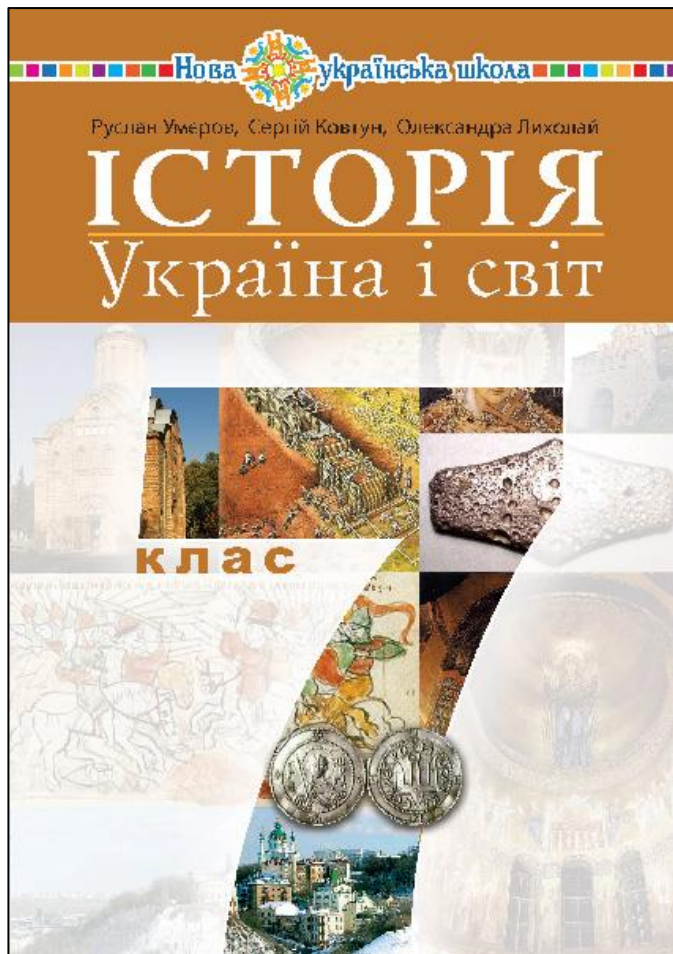
Підручники для 7 класів
Закладів загальної
середньої освіти

Підручники, які створені
для учнів
із різними
пізнавальними можливостями

Авторський колектив:
Умеров Руслан
Ковтун Сергій
Лихолай Олександра

Модельні програми підручників

- ▶ Історія: Україна і світ – Модельна навчальна програма «Історія: Україна і світ. 7–9 класи (інтегрований курс)» (варіант 2)
- ▶ для закладів загальної середньої освіти
- ▶ (автори: Власова Н.С., Желіба О.В., Кронгауз В.О., Секиринський Д.О., Щупак І. Я.)
- ▶ Наказ МОН від 24.07.2023 № 883

Модельні програми підручників

- ▶ Модельна навчальна програма «Історія України. 7–9 класи»
- ▶ для закладів загальної середньої освіти
- ▶ (авт. Бурлака О. В., Желіба О. В., Павловська–Кравчук В. А., Худобець О. А., Черкас Б. В., Щупак І. Я.)
- ▶ Наказ МОН від 16 серпня 2023 року № 1001

Модельні програми підручників

- ▶ Модельна навчальна програма «Всесвітня історія. 7–9 класи»
- ▶ для закладів загальної середньої освіти
- ▶ (авт. Щупак І. Я., Посунько А. С., Бакка Т. В., Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Махонін О. О., Мелещенко Т. В., Павловська–Кравчук В. А., Піскарьова І. О., Худобець О.А.)
- ▶ Наказ МОН від 16 серпня 2023 року № 1001

Розділи підручника сторія: Україна і світ

Розділ 1. Народження середньовічної Європи (12 тем)

Розділ 2. Середньовіччя за межами Європи (6 тем)

Розділ 3. Середньовічне суспільство (8 тем)

Розділ 4. Середньовічні держави (19 тем)

Розділ 5. Духовний світ Середньовіччя (5 тем)

Розділ 6. Узагальнення курсу (2 теми)

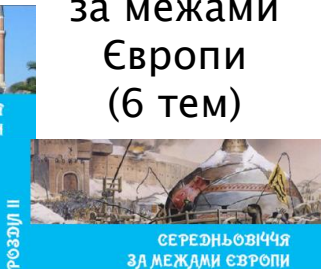
НАРОДЖЕННЯ
СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ЄВРОПИ

§ 2. ЗАНЕПАД АНТИЧНОГО СВІТУ. ЗАХІДНА РИМСЬКА ІМПЕРІЯ НАПЕРЕДНІ ДНІ СВОГО ПАДІННЯ. СВІТ ВАРВАРІВ

1. Як відбувся та досягнення античного світу виступає сучасним світом?

2. Що сталося про історію міста в Римській імперії?

3. Як розвивався світ у центрі і на периферії імперії?

СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ
ЗА МЕЖАМИ ЄВРОПИ

§ 4. АРАБІ ТА НАРОДЖЕННЯ ІСЛАМСЬКОГО СВІТУ

1. Що таке релігія? Що таке політеїзм та монотеїзм?

2. Що таке монахи та чия вони зайнятість?

3. Що таке мекка та як вона розвивалася?

1. Виникнення нової релігії — ісламу. Арабійській піщотріє приймається сучасним ісламом. Це пошуки шляху, який відкриває нові шляхи. У центрі лише араби транслюють новітні ідеї — місія в доступній до спільної прийоми водні та людських ресурсами. Попри складні умови, Арабійській піщотріє ніколи не була безлюдною, а саме через нього проходили торгові шляхи, якими наважували кошти керівники арабів, фінікійців, римлян, слов'ян, візантів, персів, єгиптян та інших народів. Арабійській піщотріє сприяло географічне розташування регіону — на стику Азії та Африки, доріжки до Європи.

Населення Арабійського піщотріє складалося з розрізаних племен арабів, які жили як у містах, розташованих в оазисах, так і в безлюдних пустелях (такі міста були безлюдні). Величезні відстані між оазисами і величезна кількість населення не дозволяли арабам створити єдину державу раніше, ніж не стане мало власні інтереси, а люди для контролю та безпеки пошукали не вистачало. Не мали арабів племена і сільськогосподарські — були відокремлені, жили в аулах, поповнювали їх зовнішні племена.

Особо в Арабійській піщотріє — сучасний Єгипет

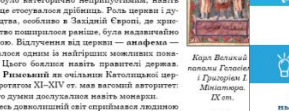

СЕРЕДНЬОВІЧНЕ СУСПІЛЬСТВО

§ 20. СВИТОВИЙ ОГЛЯД СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ЛЮДИНИ

1. Вплив релігії на світогляд середньовічної людини. У Середні віки основним моральним орієнтиром для європейців була релігія — християнство. Заперечення релігійних норм було вважалося неприпустимим, навіть якщо це стосувалося дрібниць. Релігійні і доктрини, особливо в Західній Європі, не критично поширювалися, була незалежною від держави. Відлучення від церкви — анафема — вважалося кращим із кращих покарань покарання. Шлях божества навіть протестантизм. Папа Римський як святий Католіцизм зрештою протестантизм XV-XIV ст. мав величезний вплив: до його думки додержувалися навіть монархи.

У час дооквітний світ європейців людина як борець Бога (добро) і злого (зло). Неврозумілі явища пояснювалися впливом злих сил, могли сприяти їм чи навпаки, могли виправдати їх, але ніколи не виправдали їх. Люди вірили, що злі сили можуть навпаки і волі Бога, хоча не виправдали їх, що діяло як стимул і навіть популяризувало ідеї, які він сам приймав рішення і впливав на владу і економіку християнства монархії. Застосування впливу діяло як стимул ширше молитви. Віруючі могли регулярно співати, розповідати епіканію про свій дім. Успішність у військовій діяльності вважалося про щастя —

СЕРЕДНЬОВІЧНІ ДЕРЖАВИ

§ 28. ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В СЕРЕДНІ ВІКИ. РАНЬОФЕОДАЛЬНІ МОНАРХІЇ ТА ІМПЕРІЇ

1. Перехід до державності. Монархії Римської Середньовіччя. Ранньофеодальні монархії V-X ст. умовно можна поділити на чотири типи: монархії континентальні (середньовіччя), монархії монархії (романо-германські держави), слов'янські монархії та арабські монархії (середньовіччя). Держави континентальні і арабські монархії (середньовіччя) і слов'янські монархії (середньовіччя) розвивалися в межах імперії. Монархії континентальні і арабські монархії (середньовіччя) розвивалися в межах імперії. Монархії континентальні і арабські монархії (середньовіччя) розвивалися в межах імперії.

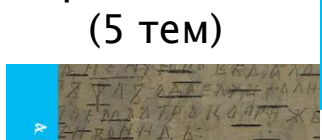
У Середні віки монархії континентальні (середньовіччя) розвивалися в межах імперії. Монархії континентальні і арабські монархії (середньовіччя) розвивалися в межах імперії. Монархії континентальні і арабські монархії (середньовіччя) розвивалися в межах імперії.

У Середні віки монархії континентальні (середньовіччя) розвивалися в межах імперії. Монархії континентальні і арабські монархії (середньовіччя) розвивалися в межах імперії. Монархії континентальні і арабські монархії (середньовіччя) розвивалися в межах імперії.

У Середні віки монархії континентальні (середньовіччя) розвивалися в межах імперії. Монархії континентальні і арабські монархії (середньовіччя) розвивалися в межах імперії. Монархії континентальні і арабські монархії (середньовіччя) розвивалися в межах імперії.

У Середні віки монархії континентальні (середньовіччя) розвивалися в межах імперії. Монархії континентальні і арабські монархії (середньовіччя) розвивалися в межах імперії. Монархії континентальні і арабські монархії (середньовіччя) розвивалися в межах імперії.

У Середні віки монархії континентальні (середньовіччя) розвивалися в межах імперії. Монархії континентальні і арабські монархії (середньовіччя) розвивалися в межах імперії. Монархії континентальні і арабські монархії (середньовіччя) розвивалися в межах імперії.

ДУХОВНИЙ СВІТ
СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

§ 47. КАТОЛИЦЬКА ТА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В XI-XV СТ.

1. Церква і держави. Відносини між церквою і державою в Середньовіччя.

2. Чи був у Середні віки якийсь поступок у сфері права та філософії?

3. Як змінилися поняття добра та зла в Середньовіччя?

4. Що означає людське щастя в Середньовіччя?

1. Церква і держави. Відносини між церквою і державою в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

2. Чи був у Середні віки якийсь поступок у сфері права та філософії? Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

3. Як змінилися поняття добра та зла в Середньовіччя? Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

4. Що означає людське щастя в Середньовіччя? Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

УЗАГАЛЬНЕННЯ КУРСУ

§ 52. ЗДОБУТКИ СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ЄВРОПИ

1. Як змінилися поняття добра та зла в Середньовіччя?

2. Чи був у Середні віки якийсь поступок у сфері права та філософії?

3. Як змінилися поняття добра та зла в Середньовіччя?

4. Що означає людське щастя в Середньовіччя?

1. Як змінилися поняття добра та зла в Середньовіччя? Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

2. Чи був у Середні віки якийсь поступок у сфері права та філософії? Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

3. Як змінилися поняття добра та зла в Середньовіччя? Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

4. Що означає людське щастя в Середньовіччя? Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя. Церква і держава в Середньовіччя.

Розділи підручника Історія: Україна і світ

- ▶ 6 розділів
- ▶ 53 теми
- ▶ 5 практичних занять
- ▶ 5 уроків узагальнення знань (підготовка до контрольних)
- ▶ + 5 годин на проведення контрольних робіт
- ▶ Всього 68 годин + 2 резервних

Розділи підручника Історія України

Розділ 1. Виникнення та становлення Русі-України (5 тем)

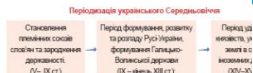
Розділ I

Випливання та становлення Русі-України

§ 1. СЕРЕДНЬОВІЧНА НА ТЕРИТОРІИ САРДИИ ВИБУВАЛИ МАСОВІ ПЕРЕСЕЛЕННЯ СЛОВ'ЯНСЬКОГО НАСІЛЕННЯ.

- Розділ II**
- Примітки:
1. Чому у період ІХ-ХІІІ ст. на території Сардинії відбувалися масові переселення слов'ян?
 2. Як племена братів у Великому переселенні народів?
 3. За якими напрямками розселилися слов'янські племена на території Сардинії?

1. Проробити таблицю слов'ян та їх поселення. Висвітлити основні слов'янські племена, їхній розподіл на великі когнати та мовні групи. Так міграційна концепція закладає на думку дослідників І. Гіттенбрата свій вищий принцип творення України з Південної або Малої Азії. Авторство концепції не доводить, що слов'яни — це місцеве (корічне) населення риболовчої культури степів, на яке вплинули прибульці шість століть завоювання підтримують візантійської концепції.

Проробити таблицю, щоб зрозуміти, яку роль зіграли племенні союзи, дослідники визначають на основі археологічних моветів дослідження. Дані слов'ян сформулювали на темі в Окремі на плановому зразці. Карпати на плановому

Розділ 2. Русь-Україна наприкінці Х — у першій половині ХІ ст. (4 теми)

Розділ II

Русь-Україна наприкінці Х — у першій половині ХІ ст.

§ 6. КНЯЗЬ ВОЛОДИМИР ВЕЛИКИЙ. ВПРОВАДЖЕННЯ ХРИСТИАНСТВА

- Примітки:
1. Як великі міста та племена виходили до складу Русі-України в другій половині ХІ ст.?
 2. Що з київських князів відзначає злиттям завоювальною політикою? У чому проявилася його воля?
 3. Що таке християнство? Назвіть київських правителів ІХ-ХІІІ ст. які ввели християнство в Русі?
 4. Чому Русь-Україна потрапила під вплив деяких окремих правителів православного християнства?

1. Прихід до влади Володимира Великого. Внутрішній розвиток. Святослав був єдиним сином своїх батьків — князя Ігоря та княгині Ольги. Тому його право на київське князівство ніхто не заперечував. Натомість сам Святослав мав троє синів. На той час у Руській державі не було законів чи порядку престолонаслідування. Усі троє синів Святослава прагнули стати князем київським.

Після смерті Святослава, княжити в Києві залишився його старший син Ярополк. Він змінив склад стратегію своїх братів — Ольги, що княжив у Дерзаві, та Володимир, який керував Новгородом. Олег загинув у битві з печенігами, а Володимир — ратувався втечею у Смілянську. Володимир повернувся. Дорогою на Київ, його війська підкорили Південне князівство, а також племенні князівства христіанів, дреговичів і сіверян. У 989 р. Володимир захопив Київ і, убивши Ярополка, став князем. Південь, названий

Дукер Володимир Великий. Дитина Володимир Великий. Археологія Києва. Київ, 1912 р.

Розділ 3. Русь-Україна у 2-й половині ХІ — 1-й половині ХІІ ст. (6 тем)

Розділ III

Русь-Україна у другій половині ХІ ст. — першій половині ХІІ ст.

§ 10-11. ПОЛІТИЧНЕ РОЗРОБНЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ. ТРИМУНІАТ ЯРОСЛАВИЧ. ЛЮБЕЦЬКИЙ ЗІЗІД. РУСИ-УКРАЇНА В ПЕРІОД ПРАВЛІННЯ ВОЛОДИМИРА МОНОМАХА

- Примітки:
1. Чому доба правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого вважалися періодом розквіту Русі-України?
 2. Через що виникли і чому закінчувалися князівські міжусобиці між початку ХІІ ст.?
 3. Як князівські народи прибувають у Північне Причорномор'я під гегемонією руського князівства 1036 р.?

1. Триумфат Ярославици. Ярослав Мудрий пам'ятав київський князівство, коли спробував боротися за трон півноччю кров одне одного. Тому своїм сином він лише чотири ставив — «бути розум і обати про свою річку» асилью. Протягом справлявального періоду князі Ярослав перед тим ослав завоювати («Заповіт Ярославові»), на яким кожен із його синів впродовж життя, мав право зайняти київський трон. Після смерті Ярослава княжити в Києві мав старший син Ігор, тоді як четверо інших отримували уділи (окремі князівства) в Чернігіві, Переяславі, Володимирі-Волинському та Березині. Вирішення князів в державі зберігалося не всім наступником, але старшим братів, що сприяло інтеграції всіх князів в одного уряду до іншого.

1. «Заповіт (Род) Ярославові» — порядок престолонаслідування синами 1054 р. перед смертю Ярослава Мудрого. Згідно з цим документом, князь передавав трон старшому брату до молодшого брата смерті брата — від старшого сина старший брат до молодшого молодшого брата. Такий механізм, який є родом Гереборнів на великому князі.

Триумфат — одностороннє співправління трьох правителів у одній землі.

Розділ IV

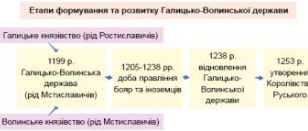
Королівство Русь (Галицько-Волинська держава)

Розділ V

§ 16. СТАНОВЛЕННЯ ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

- Примітки:
1. В якому столітті Галицькі та Волинські землі були приєднані до Русі-України?
 2. Чому політики соціально-економічні та політичні особливості Галицького Волинського князівства?
 3. За яких обставин відбулося об'єднання Галичини і Волині наприкінці ХІІ ст.?
 4. В чому полягала особливість галицьких бояр?

1. Причини і обставини формування Галицько-Волинської держави. Виникнення Галицько-Волинської держави сприяло її впливу розширення на перехресті торгових шляхів також важкодоступність цього краю для нападів кочовиків. Під час формування єдиної Галицько-Волинської держави розпочалася Волинь, яку очолював родина Мстиславичів. Під кінець ХІІ століття об'єднали Волинське князівство, зробивши його і тужимю спільно.

Розділ 5. Руські землі та сусідні держави у ХІІІ-ХІV ст. Кримське Ханство (4 теми)

Розділ V

Руські землі та сусідні держави у ХІІІ-ХІV ст. Кримське ханство

§ 20. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛІТОВСЬКОГО / ПОЛЬСЬКОГО КОРОЛІВСТВА. КРЕВСЬКА УНІЯ 1385 Р. ТА УКРАЇНСЬКО-ЛИТОВСЬКА ТРИУНІАТ

- Примітки:
1. Чому звалися Королівство Руське? Що був його останнім правителем?
 2. В яких обставинах сприяло зближенню Польщі та Великої князівства Литовського (укази Кривельського)?
 3. Як була поділена Русь Кривельським указом?

1. Євгій інкорпорований українське князівство. Статути та система управління в складі Литви. У 1340 р. після смерті Юрія II Болеслава — останнього правителя Королівства Руського, Євгій літвський князь Дмитро-Любар (син великого литовського князя Гедиміна), який був одружений з дочкою литовського правителя Королівства Руського Юрія І. Отож, литовське правління вперше привнесло на українські землі нову адміністративну систему. З тих пір, коли литовські князі, як і польські королі, носили титул «вельможа Русі».

Інкорпорований — поступове приєднання території однієї держави до іншої.

Великий князь Русі-України потрапляв до Великої князівства Литовського за правління Ольгерда (1345-1377 рр.). Впродовж 1361-1362 рр. він здобувся Київську, Чернігівську, Подільську та Переяславську землі.

Дукер Любар Дмитро. Дитина Любар Дмитро. Київський князь на зображенні в ілюстрації. Дукер Любарський. Дукерський князь. Дукерський князь.

Розділ 6. Узагальнення до курсу (1 тема)

Розділ VI

Узагальнення до курсу

§ 24. ІСТОРІЯ РУСИ-УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЕПОХИ СЕРЕДНЬОВІЧ'Я

- Примітки:
1. Чому виміщення послати Русь-Україну?
 2. Чому Галицько-Волинське князівство вважалось спадкоємцем держави і культурних традицій Русі-України?
 3. Як держави розвивали між собою українські землі впродовж ХІІІ-ХІV ст.?

1. Політична і дипломатична. Наша середньовічна держава відіграла ключову роль у світовій історії ІХ-ХІІІ ст. Призматично русько-України були те, що вона не мала неолібералістського характеру — не прагнула завоювати інших народів та культур. За визначенням доби Святослава Хороброго і Володимира Великого, Русь-Україна не проводила імперських заходів загарбати територію інших держав.

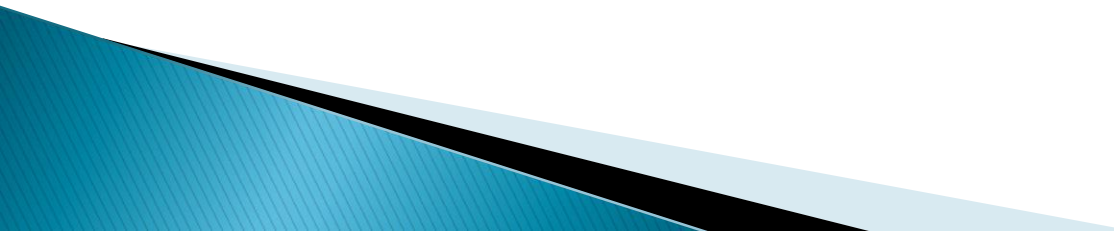
Вектор руської політики визначала сама природа. По Діптіру процесів важливий порівняльний аналіз на варту у внутрішній політичній, економічній і культурній спільності слов'ян в народності Балтії та Скандинавії. Історично. Ще на часі дитинстві Київської, морські виправи слов'ян на Константинополь мали на меті торгівлю з цим торговельно-політичним центром. Це вважалося важливим економічним характером — не прагнула завоювати інших народів та культур. Традиція «візантійського тирану» на Візантію продовжилася і за впродовж Рюриковичів — князі Олег та Ігор.

Князь Святослав Хоробрий першим вперше змінив територію Середньовіччя. Північчю чому?

Назва опису, що зображає. Як і політичний впродовж Середньовіччя. Північчю чому?

Розділи підручника Історія України

- ▶ 6 розділів
 - ▶ 24 теми
 - ▶ 5 практичних занять
 - ▶ 5 уроків–узагальнення знань (контрольних робіт)
 - ▶ Всього 34 години
-

Розділи підручника Всесвітня історія

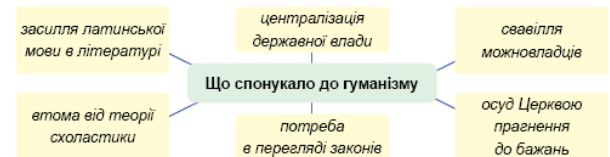
- ▶ 6 розділів
- ▶ 27 тем
- ▶ 5 практичних занять
- ▶ 5 уроків–узагальнення знань (контрольних робіт)

Переваги наших підручників

- ❑ Лаконічний дизайн, що полегшує процес читання;
- ❑ Доступна мова тексту, матеріал легко читається;
- ❑ Фундаментальні соціально-економічні та політичні процеси містять доречні роз'яснення;
- ❑ Змістовний понятійний апарат;
- ❑ Розширені підписи / запитання до ілюстрацій та пунктів параграфу;
- ❑ Наочні порівняльні таблиці, діаграми, графіки, карти та схеми є до кожної теми;

ідеї в галузі права та етики, які розвивали для вирішення поточних проблем.

Гуманісти не лише створювали філософію та мистецтво нового типу, вони займали провідні посади в уряді Флоренції та Падуї, таким чином на політичному рівні закріплюючи досягнення нового часу.

Мистецтво Ренесансу (реалістичні картини, елегантні скульптури, грандіозна архітектура) – це лише вершина гуманізму. В його основі лежала ідея нового суспільства з оновленою культурою, яка ґрунтується на греко-римських ідеалах.

? В чому полягає взаємозв'язок між добою Відродження та гуманізмом? Чому саме Італія стала батьківщиною цих явищ?

2. Література раннього Відродження. Як ви вже дізналися, доба Ренесансу починалась з літератури. Досягнення античних поетів, філософів, науковців надихали гуманістів на створення власних творів. Новою модою стає написання художніх праць італійською народною мовою, яка на відміну від латини, була зрозуміла пересічному читачу і допомагала краще розкрити емоції сюжету. Письменники-гуманісти оспівували природу, міське бурхливе життя, прекрасні й сильні людські почуття.

Засновником раннього італійського гуманізму вважають флорентійського юриста і поета Данте Аліґ'єрі (1265-1321 рр.). Дослідники визначають його, як останнього поета Середньовіччя та водночас першого поета Відродження. На його творчість вплинуло не-

Найстаріший портрет Данте, авторства С. Боттічеллі – визначного флорентійського художника XV ст. доби Раннього Відродження

Переваги наших підручників

- Навчально–ігрові вправи і тестування до кожної теми;
- Дослідницько–пошукові завдання та робота з джерелами;
- Готові завдання до “Практичних занять” та “Уроків–узагальнення”
- Причинно–наслідкові зв’язки у рубриці “Вплив описуваних подій на світову історію” та “Вплив описуваних подій на історію України”

286

Розділ V

Вплив описуваних подій на світову історію:

1. Гуманізм та досягнення Ренесансу швидко поширяться країнами Європи, перетворюючи добу Відродження у загальноєвропейський рух.
2. У добу Відродження набуває поширення «біоніка» — метод інженерних рішень, який ґрунтується на запозиченні рис довколишньої природи. Сьогодні біоніка є окремою наукою, яка забезпечує надзвичайний прогрес в техніці, медицині та архітектурі.
3. Мистецькі техніки доби Відродження вплинуть на подальший розвиток європейського живопису та скульптури. Наприклад, сучасна течія у мистецтві «гіперреалізм» (бездоганне відтворення реальності) була б неможливою без досягнень митців Ренесансу.
4. Із XV ст. у європейських державах розвивається література народною мовою – важливий крок для формування національної єдності та самосвідомості.
5. Політична думка доби Відродження сприяла національній єдності європейських королівств. Однак, ця єдність обернулася створенням потужних абсолютних монархій, які зіштовхнуться у масштабних війнах XVI–XVII ст.

Вплив описуваних подій на історію України:

1. Епоха Відродження знайде свій найбільший прояв в українській літературі (спроба наблизити церковнослов'янську мову до народної) та архітектурі (цивільних, оборонних та релігійних спорудах).
2. Під впливом Ренесансу в XVI–XVII ст. розвиватиметься українська скульптура і декоративне мистецтво (графіка, різьблення), однак цей розвиток обмежиться лише Правобережжям.
3. Доба Відродження позитивно вплине на розвиток міського життя, що виллється у конфронтацію між українським православним та польсько-литовським католицьким міщанством.
4. Унаслідок культурно-релігійних конфронтацій постануть братські школи, які на принципах гуманізму надаватимуть якісну освіту і захищатимуть права українців у непростій бездержавній XVI ст.

Історична бесіда

1. Доведіть або спростуйте тезу, що «Флоренція – батьківщина Раннього Відродження». Наведіть аргументи на користь своєї позиції.
2. Висловіть думку: український період 2-ї половини XIV-XV ст. це час великих втрат чи доба нових перспектив? Обґрунтуйте свою позицію.

Тестові завдання до розділу V «Духовний світ Середньовіччя»

Узагальнення знань до розділу V «Духовний світ Середньовіччя»

Складові кожної теми та розділу

Теоретична частина

§ 42. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА (КОРОЛІВСТВО РУСЬКЕ) В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIII СТ. — 1-Й ПОЛОВИНІ XIV СТ.

Пригадайте:

1. Завдяки якому князю утворилася Галицько-Волинська держава?
2. В чому полягала головна мета зовнішньої політики князя Данила Романовича?
3. Яке історичне значення коронації Данила Романовича?
4. Які були найбільші досягнення Данила Романовича у внутрішній політиці?

Князь Лев Данилович на тлі Львова. Художник Л. Доліжкоєв. XVII ст.

Юрій I Львович. Сучасна ілюстрація

Шварно Данилович — оподкоєць литовського трону. Уважний малюнок М. Варелічі. 1908

ропо, з од-зав-звали (ГТБІ, ці на-сучок-ковув-ніків) і роз-зють і. зни-зном Руським Люблінщини частково компенсував злонням Золотої Орди, Юрій I зям (нижні Тернопільська та

ї Русі переселився до Мос-та не залишилася без свого московський вплив, Юрій I оського патріарха утворити

верему з інших православних митрополію. Вона включала в себе епископства Галичини, Волині, Луцька, Чернігова, Перемишля, Турова, Смоленська та Холмщини. Галицька православна митрополія проіснувала до 1401 р. Вона стала знаряддям у боротьбі Романовичів, а згодом і литовських князів в їхній боротьбі проти поширення московського релігійного впливу.

Особливості політики останніх Романовичів

Юрій I Львович	Лев II та Андрій
втрачено Люблінщину та Закарпаття	продовження союзу із Тевтонським орденом
здобуто Галицьке Поониза	оборонний союз із Польщею
союз із Тевтонським орденом для стримування Польщі та Литви	стримування Литви, що просуувалась на волинські землі
створення у 1303 р. окремої Галицької митрополії	військова боротьба проти Золотої Орди

Практична частина

Історична бесіда

Здійсніть самостійне дослідження проблемного питання та підготуйтеся до індивідуальної доповіді або групового обговорення в класі:

- Дослідіть передумови та обставини коронації Данила Романовича. Висловіть думку: коронація князя Данила – це дипломатичний захід для хрестового походу проти монголів чи далекоглядний крок в спробі забезпечити руські землі від зазіхань сусідніх королівств? Обґрунтуйте відповідь.

- 1227 Роки приєднання волинських удів до володінь Данила Романовича
- Галицько-Волинська держава напередодні монгольської навали (1240 р.)
- Перша поява монголів на рубежі Русі, поразка руського війська на Камі (31 травня 1238 р.)
- Поразка монгольських військ у 1293
- 1238-1242 роки
- Зруйновані міста
- Територія Галицького князівства, що припинило існування після монгольської навали
- Ротонда Чернінського князівства - мей та центри удів після 1240 р.
- Землі, на які поширювалася влада Данила Романовича після 1240 р.
- Улиця Золотої Орди в другій половині XIII ст.
- Улиця Майдан
- Походи монгольських воєвод у 1250-х роках
- Куремса
- Міста, де за велінням бурхана Дамола Романович мусив звести укріплення (1259 р.)
- Приєднання території Галицько-Волинської держави в 1250-60-х роках
- Кордонні столиці Галицько-Волинської держави наприкінці правління Данила Романовича (1254 р.)

Галицько-Волинська держава за Данила Романовича

- Знайдіть столицю Галицько-Волинської держави. Назвіть найбільші міста Русі-України які зазнали руйнувань від монгольського нашествия. Куди далі рушили монголи після спустошень в Галицько-Волинській державі?

406

Цікава цитата

«Своїм рішенням передати Волинь Мстиславу, а не Леву, Володимир Васильович заклав основу подальшого ослаблення Руського королівства, якому для повноцінного захисту, економічної та політичної стабільності, дуже не вистачало Волині, яка мала б бути під владою одної особи, як і всі інші землі України-Русі».

- Михайло Грушевський, український історик XIX-XX ст.
- Як автор цитати пояснює причини поступового занепаду Королівства Руського на межі XIII-XIV ст.? Чи погоджуєтесь ви з думкою історика? Чому? Які ще існували фактори ослаблення Галицько-Волинської держави?

Інтерактивна частина

<https://cutt.ly/KwBxH0Mz>

<https://cutt.ly/AwBxJAMz>

<https://cutt.ly/fwBxVHQz>

Навчальні інструменти наших підручників

Знаємо

«Пригадайте або поміркуйте»

Вправа-гра до теми

Підсумкова робота до теми

Вплив описуваних подій на світову історію

Вплив описуваних подій на історію України

Словничок

Аналізуємо і пояснюємо

«Пригадайте або поміркуйте»

«Цікава цитата»

Практичне заняття

Підсумкова робота до теми

Застосовуємо і творимо

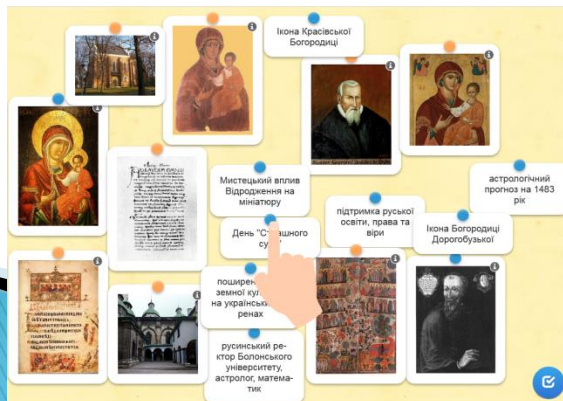
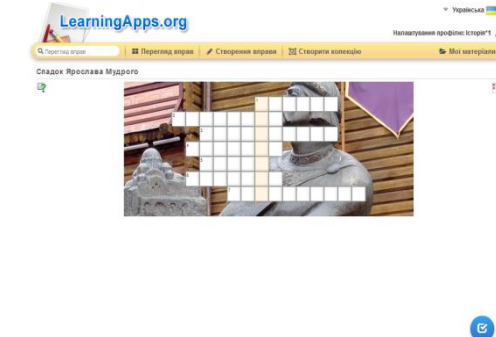
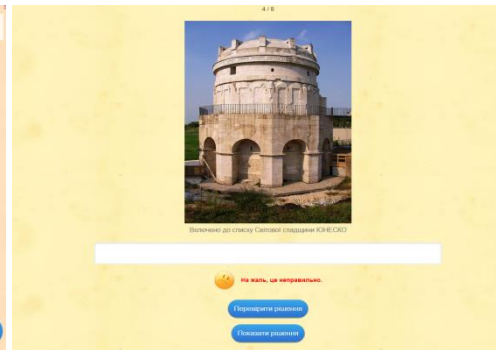
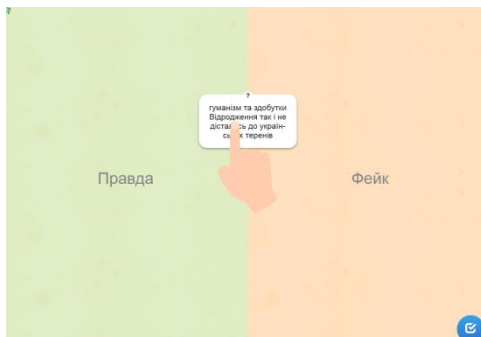
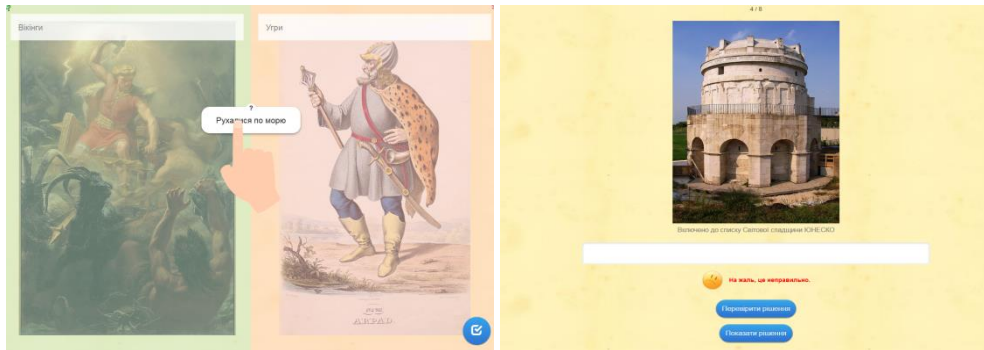
Історична бесіда

Практичне заняття

- ▶ Враховують таксономію Блума та ключові компетентності НУШ

Навчальні інструменти наших підручників. Інтерактивні ігри та завдання

- ▶ Розроблені для кожної теми;
- ▶ Результати гри учні отримують миттєво;
- ▶ Учні перевіряють правильність виконання завдання в процесі роботи;
- ▶ Адаптовані для смартфонів та ПК;
- ▶ Ігри роблять акцент на ключових аспектах теми;
- ▶ Для індивідуального та групового проходження;

Навчальні інструменти наших підручників. Тестування до теми

Розпад Золотої Орди. Утворення Кримського ханства. Держава Феодоро в Криму

Завдання 1–6 мають по чотири варіанти відповідей, з яких лише один правильний.
Кожна правильна відповідь оцінюється 1 балом.

1. Вкажіть хронологічні межі існування Золотої Орди.

- А 1240–1380 рр.
- Б 1242–1485 рр.
- В 1242–1502 рр.
- Г 1250–1453 рр.

6. Про що свідчить карта, подана нижче?

- А Передумови розпаду Золотої Орди
- Б Співіснування декількох державних утворень
- В Занепад чорноморської торгівлі
- Г Межі поширення ординського ярма

У завданнях 7–10 до кожного з трьох пунктів (1–3) доберіть один правильний, на вашу думку, варіант (А–Д).
Кожна правильно встановлена відповідність оцінюється 1 балом.

7. Розставте відповідність між поняттям (1–3) та визначенням (А–Д) до нього.

Поняття

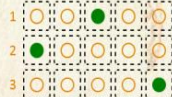
- 1 Яскр
- 2 Ханство
- 3 Курультай

Визначення

- А титул незалежних правителів в деяких тюркських державах
- Б з'їзд представників знаті в тюркських державах для вирішення важливих суспільно-політичних питань
- В бранці, захоплені татарами для продажу на невольничих ринках
- Г державна рада з найвищих посадовців, релігійних діячів та приближених до хана родинів
- Д форма державності поширена серед деяких монгольських та тюркських народів

А Б В Г Д

10. Знайдіть твердження, які стосуються далеких наслідків існування Кримського ханства. Встановіть відповідність між наслідком (1–3) та його сферою впливу (А–Д).

Наслідок

- 1 Економічний наслідок
- 2 Політичний наслідок
- 3 Суспільний наслідок

Сфера впливу

- А українські землі потрапляють в сферу інтересів Османської імперії
- Б впродовж XV–XVI ст. в Північному Причорномор'ї посилюється Велике князівство Московське
- В сповільнюється темп розвитку господарства та знижується приріст населення в центральних та південних регіонах українських земель
- Г поглиблюються дипломатичні відносини Великого князівства Литовського та Османської імперії
- Д серед жителів українських земель виокремлюється воєнізований стан — козацтво

Тестовий бал: 8 з 10.

- ▶ Наявні в усіх підручниках нашої серії;
- ▶ Для письмового або інтерактивного проходження;
- ▶ Миттєвий результат в онлайн-режимі;
- ▶ 10 різнорівневих запитань закритого типу;
- ▶ Захищають принципи академічної доброчесності;

Навчальні інструменти наших підручників.

Цікава цитата (робота з джерелом)

Цікава цитата

«Український народ належить до європейського не тільки силою історичних зв'язків, але й самим складом народного характеру»

Михайло Грушевський, український історик XIX–XX ст.

Висловіть думку: які саме риси народного характеру має на увазі автор цитати?

Цікава цитата

«Те, що створено людським розумом, може бути вирішено іншим людським розумом. З цієї точки зору, не існує і не може існувати невирішених проблем ні в одній галузі науки».

Юрій Кнорозов, український історик XX ст., дешифратор писемності мая.

Дізнайтесь, за допомогою яких двох писемних джерел, автор цитати зміг першим в світі розшифрувати писемність цивілізації мая? .

Цікава цитата

«Із варварських істориків та письменників, певне, ніхто так не вихваляв і не лестив своєму правителю і своєму народу загалом, як це робив Кассіодор, канцелярист короля остготів Теодоріха. У своїх хвалебних творах, Кассіодор хотів довести, що готи з найдавніших часів відігравали важливу роль у світовій історії, а тепер, поряд з римлянами, можуть вирішувати долі світу».

Джеймс О'Доннелл, американський історик XX–XXI ст.

1. Поміркуйте, яку роль відіграє наукова та художня література у політичній пропаганді?
2. В яких випадках це може бути шкідливо, а в яких виправдано?
3. Чому справжня наука має сторонитися пропаганди?

- ▶ Доречні до теми витяги з праць українських та зарубіжних істориків XIX–XXI ст.;
- ▶ Нові погляди на історичні процеси;
- ▶ Цитати відомих історичних постатей;
- ▶ Швидкий аналіз цікавого та лаконічного матеріалу з подальшим пошуковим дослідженням;
- ▶ Розвиток компетентностей НУШ та вербальної комунікації у невимушеному форматі;
- ▶ Заглиблення в середньовічну атмосферу;

Навчальні інструменти наших підручників.

Цікава цитата (робота з джерелом)

Цікава цитата

«В результаті завоювань Франкської імперії під короною Карла Великого опинилися найрізноманітніші європейські народи. Єдиним знаменником для об'єднання різних культур стала християнська віра. Таким чином, Карл Великий став провісником майбутнього європейського єднання в одну цивілізацію, яку ми бачимо сьогодні у вигляді Європейського Союзу».

Макс Кернер, німецький історик XX-XXI ст.

1. На чому трималася єдність європейських культур доби Середньовіччя?
2. Які спільні цінності сприяють об'єднанню сучасної європейської цивілізації?
3. Чи є ці цінності поширеними в Україні?

Цікава цитата

«Розквіт промисловості й торгівлі Китаю династії Тан тримався на потужній експлуатації природних ресурсів. За економічне піднесення, держава розплатилась екологічною катастрофою з усіма її наслідками: посухами, повеннями, неврожаннями, хворобами й масовими жертвами».

Вадим Рубель, український історик XX-XXI ст.

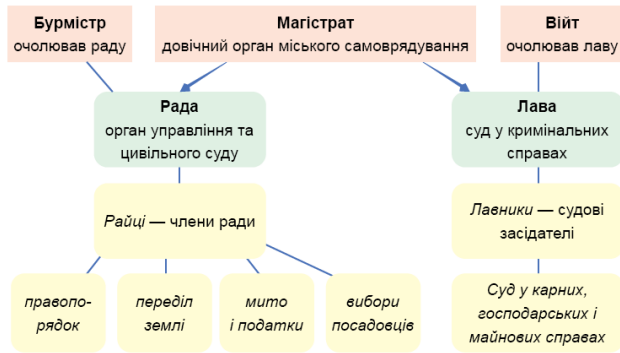
1. Яка ціна швидкого розвитку держави?
2. На вашу думку, яку умову, обов'язково має враховувати сучасний відповідальний бізнес?
3. Наведіть приклади екологічно чистого виробництва в сучасному світі.

Ключові компетентності НУШ, що розвиває дана рубрика:

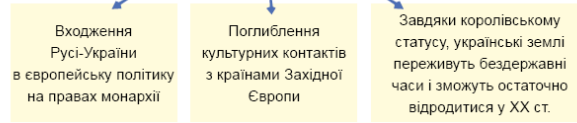
- ✓ Спілкуватись державною мовою;
- ✓ Компетентності в природознавстві;
- ✓ Комунікативна компетентність;
- ✓ Підприємницька, соціальна, громадянська компетентності;
- ✓ Розуміння цивілізаційної приналежності, значення культури та історії в контексті історичного процесу;

Навчальні інструменти наших підручників. Якісні та змістовні схеми, графіки, таблиці, діаграми

Система міського управління у містах з магдебурзьким правом

Історичне значення появи Королівства Руського

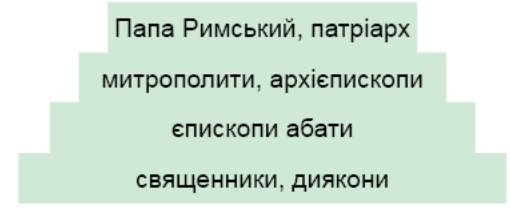

Однак, жодне з європейських королівств не долучилося до хрестового походу проти Золотої Орди. Данило Романович вирішив діяти сам і в 1254 р. завдав низку поразок монгольським військам, які очолював татарський намісник Куремса. Це була перша велика перемога русів проти монголів.

Політичні досягнення князя (короля) Данила Романовича

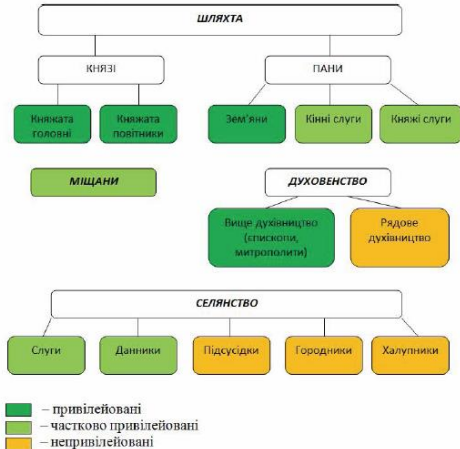
Внутрішня політика	Зовнішня політика
Зведено нові міста: Львів, Кременець, Холм та ін.	Спроби створення антимонгольської коаліції та організація хрестового походу на Золоту Орду.
Столицю перенесено з Галича в Холм, подали від монголів та інтриг галицького боярства.	Династичний союз з Угорщиною: Лев, син Данила, одружується з угорською принцесою.
Створено важку кавалерію та валку піхоту на противагу монголам.	Династичний союз з Литвою: Шварно, син Данила, одружується з литовською принцесою.
Покращено оборонну фортифікацію міст і замків.	Прийняття ярлика на князіння від хана Золотої Орди.
Розвивається літописання, іконопис, зводяться нові храми та церкви.	Налагодження відносин з Папською державою та прийняття королівської корони в 1253 р.

Ієрархія духовенства

Руські землі та сусідні держави у XIV-XV ст. Кримське ханство 179

Стани українсько-литовського суспільства XII-XV ст.

■ — привілейовані
■ — частково привілейовані
■ — непривілейовані

Король за політичної роздробленості

- × не має влади над усією країною;
- × не видає загальних для країни законів;
- × не може збирати податків з усього населення й утримує двір коштом прибутків свого домену;
- × не має ні постійного війська, ні мережі оплачуваних службовців;
- × військові сили короля складаються лише із загонів підданих йому васалів.

ІЄРАРХІЯ НЕБЕСНА

Серафіми

ангели полуживі у вірі та любові до Бога

Сиди

ангели Божественної мідності

Ангели

Божественні трудівники, посередники

ІЄРАРХІЯ ЗЕМНА

Духівництво

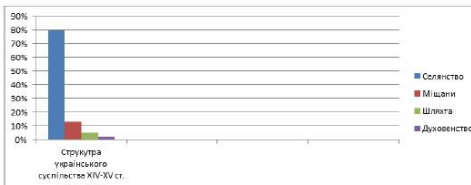

Рицарство

Селяни та ремісники

Ієрархія небесна і земна (ілюстрація)

Навчальні інструменти наших підручників.

Історична бесіда (дослідницько-пошукова робота)

Історична бесіда

Здійсніть самостійне дослідження проблемного питання та підготуйтеся до індивідуальної доповіді або групового обговорення в класі:

1. Які існують версії походження княгині Ольги? До якої більше схильєтесь ви? Чому?
2. Які існують версії хрещення Ольги? Де і коли це могло відбутись? Чи могла Ольга хреститись декілька разів з політичних міркувань? Аргументуйте свою відповідь.

Історична бесіда

Здійсніть самостійне дослідження проблемного питання та підготуйтеся до індивідуальної доповіді або групового обговорення в класі:

1. Суспільна система Русі-України мала феодальний характер? Частково феодальний характер? Чи це була унікальна система в європейському Середньовіччі? Аргументуйте свою позицію. Зокрема проведіть порівняння із феодальною системою Західної Європи.

Історична бесіда

Здійсніть самостійне дослідження проблемного питання та підготуйтеся до індивідуальної доповіді або групового обговорення в класі:

1. Дослідіть біографію Яна Жижки – видатного чеського воєначальника часів гуситських війн. Які надбання у військовій тактиці привніс Ян Жижка? Чому з 1424 року його солдати прозвали себе «сирітками»? Як це характеризує роль Жижки у гуситському русі?
2. Як характеризує короля Матяша Корвіна закарпатська народна творчість? Чи відповідає такий образ справжньому Матяшу Корвіну відомому вам з історії? Наведіть приклад закарпатської казки чи легенди в якій фігурує цей монарх?

Історична бесіда

Здійсніть самостійне дослідження проблемного питання та підготуйтеся до індивідуальної доповіді або групового обговорення в класі:

- Виділіть головні та другорядні причини з яких «Заповіт Ярослава» не зміг забезпечити мир та злагоду в Русі-Україні. Які поправки до «Заповіту Ярослава» ви б внесли аби не допустити тих подій про які вам вже відомо?

Історична бесіда

1. Що таке «королівські ліси»? На яких головних принципах базувалось «право королівського лісу»?
2. Висловіть думку: середньовічні королівські ліси – це спроба можновладців загарбати природні багатства чи перші кроки в створенні державних заповідників? Аргументуйте свою позицію.

- ▶ Розвиває компетентність до індивідуальної та групової дослідницької роботи;
- ▶ Розвиває вербальні навички та здатність до аргументації власної думки;
- ▶ Містить українознавчий характер;
- ▶ Містить міжцивілізаційні зв'язки;

Навчальні інструменти наших підручників. Практичні заняття

Складається з рубрик:

1. Хмаринка знань;
2. Досліджуємо карту (макет);
3. Подорож у часі;
4. Міркую творчо;
5. Мислю системно;
6. Робота з джерелами;

Орієнтовані на завдання:

- ▶ складення хмаринки слів;
- ▶ робота з інтерактивними картами (або макетами);
- ▶ укладення шкали часу, порівняльних таблиць, логічних блок-схем;
- ▶ Історичний аналіз картин / законів;
- ▶ Складення історичних портретів (за інструкцією);
- ▶ Написання творів-роздумів та есе;

1. <https://edodatok.com/el/3846/> (Історія України)
2. <https://edodatok.com/el/3823/> (Всесвітня історія)
3. <https://edodatok.com/el/3755/> (Історія: Україна і світ)

Навчальні інструменти наших підручників.

Уроки–узагальнення знань

Узагальнення знань до розділу I «Виникнення та становлення Русі-України»

1. Висловіть власне припущення щодо причин, через які про історію, культуру та побут Русі-України в I тис. до н.е. відомо так мало. Свою точку зору обґрунтуйте.
2. Поясніть значення понять «етногенез», «Велике переселення слов'ян», «племінний союз», «князь», «дружина», «віче», «язичництво», «полюддя», «даннина», «Великий степ», «федерати», «бояри», «християнство».
3. Яка з теорій походження назви «Русь» здається вам найбільш правдоподібною? Чому?
4. Висловіть припущення щодо того, чому в Середньовіччі руси орієнтувалися саме на Візантійську імперію, а не на Рим чи інших сусідів.
5. Обґрунтуйте причини регулярної зміни одних народів іншими в середньовічному Північному Причорномор'ї.
6. Чим слов'яни принципово відрізнялися від народів Великого Степу? Назвіть не менше трьох важливих ознак.
7. Який київський князь періоду становлення Русі-України, на вашу думку, зробив найбільший вклад у розвиток своєї держави? Поясніть свій вибір.
8. У договорі між русами та візантійцями від 911 р. окремо прописано право русів жити в околицях Константинополя і не сплачувати мито. Чому це було настільки важливо для русів?
9. У перші роки правління княгиня Ольга показала себе жорстокою та безжалюною, але в подальшому завжди віддавала перевагу не війнам, а дипломатії. На вашу думку, якою вона була насправді? Спробуйте пояснити мотиви тих її дій, що не відповідають її характеру.
10. Опишіть загибель Святослава. Чи можна стверджувати, що його смерть зумовлена тим, як він поводився при житті?

Тестові завдання до розділу I «Виникнення та становлення Русі-України»

1. Якої гілки слов'ян не існує?
А. Західної Б. Південної В. Східної Г. Північної
2. Як називається племінний союз, що жив у Середньому Подніпров'ї?
А. Поляни Б. Деревляни В. Сіверяни Г. Волиняни
3. Якою була перша назва слов'ян, відома з римських джерел I-II ст. н.е.
А. Анти Б. Гуни В. Славяни Г. Венеди
4. Найбільш імовірною датою заснування Києва є:
А. Кінець V ст. Б. IV-VII ст. В. 18 червня 860 р. Г. 88
5. Хто з легендарних князів не мав стосунку до заснування Києва?
А. Хорив Б. Щек В. Аскольд Г. Київ
6. Як часто збирали полюддя?
А. Раз на три роки Б. Щоосені В. Щомісяця Г. Це відбувалося
7. Який кочовий народ спочатку прагнув союзницького статусу від Візантії?
А. Гуни Б. Авари В. Хозари Г. Угорці

8. Які середньовічні джерела майже не торкаються тем, пов'язаних із виникненням і раннім розвитком Русі-України?
А. Скандинавські Б. Візантійські В. Арабські Г. Руські
9. Чий співправителем був князь Дір?
А. Бравліна Б. Аскольда В. Олега Г. Ігоря
10. Хто був засновником династії Рюриковичів?
А. Аскольд Б. Рюрик В. Олег Г. Ігор
11. Хто є першим відомим християнином серед київських князів?
А. Аскольд Б. Олег В. Ігор Г. Ольга
12. Якому племенному об'єднанню княгиня Ольга мстилася за вбивство свого чоловіка?
А. Тиверцям Б. Улчам В. Деревлянам Г. Дреговичам
13. Визначте послідовність прибуття до Європи кочових народів Великого Степу:
А. Авари Б. Булгари В. Гуни Г. Хозари
14. Установіть відповідність між кочовими народами та твердженнями про них:
1. Гуни А. Віддавали причорноморські степи підладним кочівникам, а самі на цих землях не жили
2. Авари Б. Утворили величезну імперію на чолі з Аттілою
3. Хозари В. Не створили власної держави
4. Печеніги Г. Відомі зі слов'янських джерел як «обри»
15. Які з цих тверджень стосуються правління Олега, а які – Ігоря?
А. Був першою достеменно історичною постаттю серед київських князів
Б. Можливо, ніколи не був повноцінним князем, виконуючи роль регента
В. Об'єднав північ і південь східнослов'янських земель
Г. Здійснив успішний похід на Кавказ
Д. Загинув від рух людей, з яких збирав данину
Е. Поставив лоді на колеса, щобі застати візантійців зненацька

- ▶ До кожного розділу;
- ▶ В кожному підручнику;
- ▶ Блок №1 – запитання відкритого характеру на репродукцію, аналіз, синтез, причинно–наслідкові зв'язки та творче мислення;
- ▶ Блок №2 – тестові запитання закритого типу.

Комбінація навчальних інструментів для учнів з різними пізнавальними можливостями

Початковий рівень

«Пригадайте або поміркуюте»

Вправа-гра до теми

Підсумкова робота до теми

Середній рівень

«Пригадайте або поміркуюте»

Вправа-гра до теми

Підсумкова робота до теми

«Цікава цитата»

Практичне заняття

Достатній рівень

«Пригадайте або поміркуюте»

Вправа-гра до теми

Підсумкова робота до теми

«Цікава цитата»

Практичне заняття

Історична бесіда

Високий рівень

«Пригадайте або поміркуюте»

Вправа-гра до теми

Підсумкова робота до теми

«Цікава цитата»

Практичне заняття

Історична бесіда

З нашими підручниками ви зможете нівелювати освітні втрати:

- ▶ Відновити інтерес до навчання на уроках історії;
 - ▶ Відновити розуміння взаємозв'язку між завданням і метою в освітньому процесі;
 - ▶ Відновити ключову компетентність «читати з розумінням»;
 - ▶ Встановити емоційні зв'язки з учнями через вербальне навчання;
 - ▶ Досягти учнів з різних куточків України та світу;
-

**Дякуємо за
увагу!**

